

Wymagania szczegółowe z fizyki w klasie 7 - Drugi semestr.
(w nawiasach podane są szczegółowe cele podstawy programowej)

Realizowane działy to:

5. Siły w przyrodzie.
6. Praca, moc, energia mechaniczna.

Dział	Ocenę dopuszczającą uzyskuje uczeń, który:
Siły w przyrodzie.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia różne rodzaje oddziaływania ciał (2.13) • na przykładach rozpoznaje oddziaływania bezpośrednie i na odległość (2.13) • podaje przykłady statycznych i dynamicznych skutków oddziaływań (2.13) • ilustruje na przykładach pierwszą i trzecią zasadę dynamiki (2.18a) • podaje przykłady występowania sił sprężystości w otoczeniu (2.11) • podaje przykłady, w których na ciała poruszające się w powietrzu działa siła oporu powietrza (2.11) • podaje przykłady świadczące o tym, że wartość siły oporu powietrza wzrasta wraz ze wzrostem szybkości ciała (2.11) • podaje przykłady pożytecznych i szkodliwych skutków działania sił tarcia oraz rozróżnia tarcie statyczne i kinetyczne (2.11) • podaje przykłady parcia gazów i cieczy na ściany zbiornika (5.3) • demonstruje prawo Pascala (5.9b) • podaje przykłady wykorzystania prawa Pascala (5.5) • opisuje ruch ciała pod działaniem stałej siły wypadkowej zwróconej tak samo jak prędkość (2.15)
Praca, moc, energia mechaniczna.	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykonania pracy w sensie fizycznym (3.1) • oblicza pracę ze wzoru $W = F_s$ (3.1) • podaje jednostkę pracy 1 J (3.1) • wyjaśnia, co to znaczy, że urządzenia pracują z różną mocą (3.2) • oblicza moc ze wzoru $P = \frac{W}{t}$ (3.2) • podaje przykłady energii w przyrodzie i sposoby jej wykorzystywania (3.3) • wyjaśnia, co to znaczy, że ciało ma energię mechaniczną (3.3) • podaje przykłady ciał mających energię potencjalną ciężkości i energię kinetyczną (3.3, 3.4)

Dział	Ocenę dostateczną uzyskuje uczeń, który opanował w pełni materiał na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
Siły w przyrodzie.	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje doświadczalnie, że siły wzajemnego oddziaływania mają jednakowe wartości, ten sam kierunek, przeciwne zwroty i różne punkty przyłożenia (2.13) • na dowolnym przykładzie wskazuje siły wzajemnego oddziaływania ciał (2.13) • podaje przykład dwóch sił równoważących się (2.12) • oblicza wartość i określa zwrot wypadkowej dwóch sił działających na ciało wzdłuż jednej prostej – o zwrotach zgodnych i przeciwnych (2.12) • na prostych przykładach ciał spoczywających wskazuje siły równoważące się (2.14) • analizuje zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki (2.14) • wymienia siły działające na ciężarek wiszący na sprężynie (2.11) • wymienia niektóre sposoby zmniejszania i zwiększania tarcia oraz oblicza tarcie ze wzoru $F_T = fF_N$ (2.11) • wykazuje doświadczalnie, że siły tarcia występujące przy toczeniu mają mniejsze wartości niż przy przesuwaniu jednego ciała po drugim (2.11) • wykorzystuje ciężar cieczy do uzasadnienia zależności ciśnienia cieczy na dnie zbiornika od gęstości cieczy i wysokości słupa cieczy (5.6) • opisuje praktyczne skutki występowania ciśnienia hydrostatycznego (5.6) • podaje wzór na wartość siły wyporu (5.7) • wyznacza doświadczalnie gęstość ciała z wykorzystaniem prawa Archimedesesa (5.9c) • podaje warunek pływania i tonięcia ciała zanurzonego w cieczy (5.7) • zapisuje wzorem drugą zasadę dynamiki i odczytuje ten zapis (2.15) • ilustruje drugą zasadę dynamiki (2.18a)
Praca, moc, energia mechaniczna.	<ul style="list-style-type: none"> • podaje jednostki mocy i przelicza je (3.2) • podaje przykłady zmiany energii mechanicznej na skutek wykonanej pracy (3.3) • wymienia czynności, które należy wykonać, by zmienić energię potencjalną ciała (3.4) • podaje przykłady przemiany energii potencjalnej w kinetyczną i na odwrót, z zastosowaniem zasady zachowania energii mechanicznej (3.5)

Dział	Ocenę dobrą uzyskuje uczeń, który opanował w pełni materiał na ocenę dostateczną, a ponadto:
Sily w przyrodzie.	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykład kilku sił działających na ciało wzdłuż jednej prostej, które się równoważą (2.12) • oblicza wartość i określa zwrot wypadkowej kilku sił działających na ciało wzdłuż jednej prostej – o zwrotach zgodnych i przeciwnych (2.12) • opisuje doświadczenie potwierdzające pierwszą zasadę dynamiki (2.18a) • na przykładzie opisuje zjawisko bezwładności (2.14) • opisuje wzajemne oddziaływanie ciał na podstawie trzeciej zasady dynamiki Newtona (2.13) • opisuje zjawisko odrzutu (2.13) • wyjaśnia, że na skutek rozciągania lub ściskania ciała pojawiają się siły dążące do przywrócenia początkowych jego rozmiarów i kształtów, czyli siły sprężystości działające na rozciągające lub ściskające ciało (2.11) • wyznacza współczynnik sprężystości dla danej sprężyny i oblicza wartość siły sprężystości (2.11) • podaje przyczyny występowania sił tarcia (2.11) • demonstruje zależność ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy (5.6) • objaśnia zasadę działania podnośnika hydraulicznego i hamulca samochodowego (5.5) • oblicza ciśnienie słupa cieczy na dnie cylindrycznego naczynia ze wzoru $p = d \cdot g \cdot h$ (5.6) • oblicza każdą z wielkości we wzorze $F = ma$ (2.15) • podaje wymiar 1 niutona $1 \text{ N} = 1 \frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}^2}$ (2.15)
Praca, moc, energia mechaniczna.	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża jednostkę pracy $1 \text{ J} = \frac{1 \text{ kg} \cdot \text{m}^2}{\text{s}^2}$ (3.1) • podaje ograniczenia stosowalności wzoru $W = F_s$ (3.1) • oblicza każdą z wielkości we wzorze $W = F_s$ (3.1) • objaśnia sens fizyczny pojęcia mocy (3.2) • oblicza każdą z wielkości ze wzoru $P = \frac{W}{t}$ (3.2) • oblicza energię potencjalną grawitacji ze wzoru $E = mgh$ i energię kinetyczną ze wzoru $E = \frac{mv^2}{2}$ oraz energię potencjalną sprężystości ze wzoru $E = \frac{kx^2}{2}$ (3.4) • oblicza energię potencjalną względem dowolnie wybranego poziomu zerowego (3.4) • stosuje zasadę zachowania energii mechanicznej do rozwiązywania zadań obliczeniowych (3.5)

Dział	Ocenę bardzo dobrą uzyskuje uczeń, który opanował w pełni materiał na ocenę dobrą, a ponadto:
Sily w przyrodzie.	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady układów ciał wzajemnie oddziałujących, wskazuje siły wewnętrzne i zewnętrzne w każdym układzie (2.13) • na dowolnym przykładzie wskazuje siły wzajemnego oddziaływania, rysuje je i podaje ich cechy (2.13) • wykazuje doświadczalnie, że wartość siły tarcia kinetycznego nie zależy od pola powierzchni styku ciał przesuwających się względem siebie, a zależy od rodzaju powierzchni ciał trących o siebie i wartości siły dociskającej te ciała do siebie (2.11) • wykorzystuje wzór na ciśnienie hydrostatyczne w zadaniach obliczeniowych (5.6) • wykorzystuje wzór na wartość siły wyporu do wykonywania obliczeń (5.7) • wyjaśnia pływanie i tonięcie ciał z zastosowaniem pierwszej zasady dynamiki (5.7) • przez porównanie wzorów $F = ma$ i $F_c = mg$ uzasadnia, że współczynnik g to wartość przyspieszenia, z jakim ciała spadają swobodnie (2.16)
Praca, moc, energia mechaniczna.	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykres zależności $W(s)$ oraz $F(s)$, odczytuje i oblicza pracę na podstawie tych wykresów (1.1) • oblicza moc na podstawie wykresu zależności $W(t)$ (1.1) • wyjaśnia pojęcia układu ciał wzajemnie oddziałujących oraz sił wewnętrznych w układzie i zewnętrznych spoza układu (3.3) • wyjaśnia i zapisuje związek $\Delta E = W_z$ (3.3) • wyprowadza wzory na energię potencjalną grawitacji $E = mgh$, energię kinetyczną $E = \frac{mv^2}{2}$ oraz energię potencjalną sprężystości $E = \frac{kx^2}{2}$ (3.4) • objaśnia i oblicza sprawność urządzenia mechanicznego (3.5) • podaje przykłady sytuacji, w których zasada zachowania energii mechanicznej nie jest spełniona (3.5)